

LANDSCHAPSPLAN N243

D03071.00249 | VERSIE 5 | 26 FEBRUARI 2018 ARCADIS LANDSCHAPSARCHITECTUUR & STEDENBOUW

CONTACTS

NIEK MEIJERINK

Projectmanager

m. +31 (0)6 50736337

e. niek.meijerink@arcadis.com

Arcadis

Postbus 220

3800 AE Amersfoort

Nederland

JUDA VAN MOLENBROEK

Projectleider

m. +31 (0)6 50736743

e. juda.vanmolenbroek@arcadis.com

Arcadis

Postbus 220

3800 AE Amersfoort

Nederland

HANS SMOLENAERS

Stedenbouwkundige
Landschapsontwerper

m. +31 (0)6 11954918

e. hans.smolenaers@arcadis.com

Arcadis

Postbus 220

3800 AE Amersfoort

Nederland

INHOUDSOPGAVE

INHOUD

1 INLEIDING

1.1	Aanleiding	6
1.2	Doel	6
1.3	Scope en werkwijze	6
1.4	Leeswijzer	6

2 BELEID

2.1	Unesco-Werelderfgoed	10
2.2	Rijksbeleid	10
2.3	Provinciaal beleid	11
2.4	Gemeentelijk beleid	15

3 ANALYSE

3.1	Historische analyse	18
3.2	Analyse Landschap(structuren)	20
3.3	Beleving van de weg	22

4 VISIE & LANDSCHAPSPLAN

4.1	Visie	24
4.2	Uitgangspunten landschapsplan	26
4.3	Uitwerking landschapsplan	28
4.4	Landschapsplan in deelkaarten	32
4.5	Principeprofielen landschapsplan	43

1. INLEIDING

1 INLEIDING

1.1 Aanleiding

Het project 'Trajectbenadering N243' omvat de provinciale weg door de gemeenten Alkmaar, Beemster en Koggenland. De provinciale weg kenmerkt zich als een smalle weg met veel verkeer, een aantal drukke kruisingen en veel directe wegaansluitingen van woningen en bedrijven. De provincie wil de N243 veiliger maken, de doorstroming verbeteren en waar mogelijk de ruimtelijke karakteristieken van het gebied versterken door de N243 opnieuw in te richten en op een aantal kruisingen rotondes aan te leggen. Hiervoor is een bestemmingsplanwijziging nodig.

Om de doorstroming van de weg te verbeteren en daarmee te voldoen aan de huidige eisen dient de weg op sommige plekken maximaal 40 centimeter te worden verbreed. Aan de kant van het water er komt een geleiderail. Ook wordt een aantal kruisingen vervangen door rotondes.

1.2 Doel

De N243 loopt door een aantal bijzondere landschappen: de droogmakerij Schermer, laagveengebied de Eilandspolder en de droogmakerij Beemster. De droogmakerij Beemster is UNESCO Werelderfgoed.

Doel is om de weg op een goede manier in te passen, zodat er een helder beeld ontstaat dat recht doet aan de unieke kwaliteiten van het landschap. Het gaat daarbij zowel om de beleving vanaf de weg, als vanuit de omgeving. Dit landschapsplan motiveert, integreert en verbeeldt de ruimtelijke maatregelen die hiervoor nodig zijn.

Op basis van het Landschapsplan wordt duidelijk hoe de inpassing van de nieuwe weg beleefd wordt vanaf de weg en vanuit de omgeving.

Het Landschapsplan is een bijlage van het bestemmingsplan. De visie en belangrijkste uitgangspunten van dit rapport zijn in het bestemmingsplan opgenomen.

1.3 Scope en werkwijze

Het landschapsplan heeft betrekking op het traject van de N243 vanaf de N242 ten oosten van Alkmaar tot de aansluiting op de Westfriisaweg ter hoogte van Avenhorn. Het traject heeft een lengte van 16 km.

De gemeenten, bewoners en belangenorganisaties zijn vanaf de start van het project in 2015 betrokken geweest bij de totstandkoming van het ontwerp van de N243. In de toekomstige herinrichting wordt gekeken of ideeën van bewoners en belangenorganisatie kunnen worden meegenomen.

Het landschapsplan voorziet in een omschrijving van de maatregelen die noodzakelijk zijn om tot een goede landschappelijk inpassing van de weg te komen. Vertrekpunt is een analyse van de huidige situatie en het bepalen van de landschappelijke kernkwaliteiten in relatie tot de weg. De visie is getoetst aan het opgestelde schetsontwerp. Vervolgens is bepaald hoe om te gaan met te kappen en nieuw te planten bomen en zijn concrete beplantingsvoorstellen gedaan per wegvak. Het gaat hierbij om de ruimte buiten de verharding die noodzakelijk is om een goede inpassing te realiseren.

Het gaat onder andere om de volgende onderdelen: rotondes, inritten, bermen en wegbeplanting.

1.4 Leeswijzer

Hoofdstuk 2 geeft een overzicht van het kader waarbinnen het project opereert en wat de uitgangspunten zijn voor het ontwerp en het landschapsplan. Hoofdstuk 3 brengt de landschappelijke, cultuurhistorische en natuurwaarden van de huidige situatie in beeld. In hoofdstuk 4 is de visie verwoord. Hoofdstuk 5 bevat het landschapsplan met een korte plan toelichting.

2. BELEID

2 BELEID

2.1 Unesco-Werelderfgoed

Droogmakerij De Beemster onderscheidt zich van andere droogmakerijen door de originele aanwezigheid en zichtbaarheid van het in 1612 (het jaar van de droogmaking van het Beemstermeer) toegepaste verkavelingspatroon. Dat patroon bestaat uit een raster van vierkanten. Volgens de klassieke opvattingen is dat een volledig harmonieus geheel, een symmetrie die in de Gouden Eeuw als de absolute perfectie gold en strookte met de renaissancistische opvattingen over landschapsinrichting.

Vanwege de unieke verkaveling en het uitzonderlijke voorbeeld van een door de mens geschapen ensemble en landschap, bekroonde de UNESCO in 1999 Droogmakerij De Beemster met het predicaat werelderfgoed.

Een onderdeel van het Werelderfgoed is de karakteristieke laanbeplanting die de Beemster opdeelt in groene kamers. Deze groene kamers dienen gehandhaafd te worden. In het nominatiedossier worden de lanen omschreven als schermen, die de ruimtes driedimensionaal helpen te geleiden en te benadrukken. In feite is de droogmakerij binnen de ringdijk een grote kom, die ingedeeld is door kunstmatig ingedeelde compartimenten, de 'groene kamers', waardoor er sprake is van een voortdurende ruimtelijke spanning en afwisseling. De lanen met hun beplanting bieden steeds zicht op de horizon.

In de provinciale ruimtelijke verordening is de bescherming van het UNESCO werelderfgoed van de Beemster geïmplementeerd. De implementatie is lezen in paragraaf 2.3.3

2.2 Rijksbeleid

Structuurvisie infrastructuur en ruimte

Het rijk heeft het beleid inzake de ruimtelijke inrichting en het mobiliteitsbeleid van Nederland tot 2040 vastgelegd in de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte. Deze visie is vastgesteld op 13 maart 2012.

De Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (SVIR) geeft een nieuw, integraal kader voor het ruimtelijk- en mobiliteitsbeleid op rijksniveau en is de 'kapstok' voor bestaand en nieuw rijksbeleid met ruimtelijke consequenties. De Structuurvisie vervangt een aantal rijksbeleidsnota's waaronder de Nota Ruimte en de Nota Mobiliteit. De hoofdlijnen van de Structuurvisie gaan over bereikbaarheid, concurrentiekracht, leefbaarheid en veiligheid. In de structuurvisie is aangegeven dat het rijk drie hoofddoelen heeft:

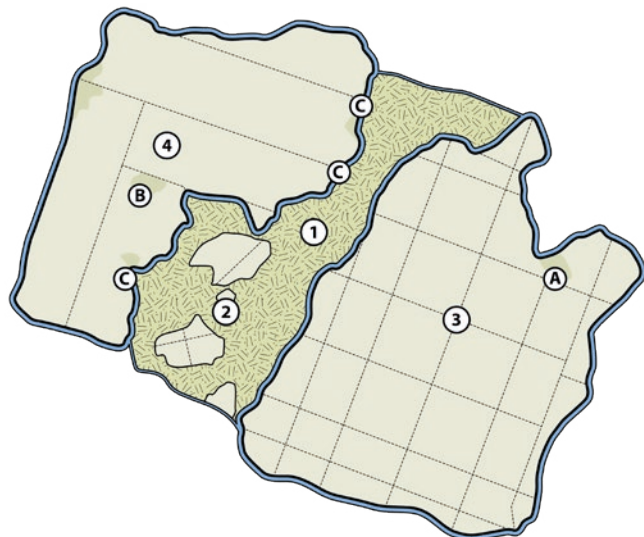
1. Het vergroten van de concurrentiekracht van Nederland door het versterken van de ruimtelijk-economische structuur van Nederland;
2. Het verbeteren, instandhouden en ruimtelijk zeker stellen van de bereikbaarheid waarbij de gebruiker voorop staat;
3. Het waarborgen van een leefbare en veilige omgeving waarin unieke natuurlijke en cultuurhistorische waarden behouden zijn.

In het kader van bereikbaarheid dient onder meer een robuust hoofdnetwerk te worden gerealiseerd. Dit gaat om wegen, het spoor en vaarwegen. Daarbij zet het Rijk tevens in op het beter benutten van onze huidige infrastructuur. De drie hoofddoelen van het ruimtelijk en mobiliteitsbeleid kennen nationale opgaven die regionaal neerslaan. Om de samenhang tussen de verschillende nationale opgaven inzichtelijk te maken, zijn de rijksopgaven in de SVIR per MIRT (Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport) regio beschreven.

Natura 2000 en NNN

Ten zuiden van het plangebied, ter hoogte van Schermerhorn, grenst het Natura 2000-gebied Eilandspolder. Dit is een Vogel- en Habitatrichtlijngebied en kenmerkt zich door graslanden, natuurlijke meertjes en verlandingsvegetatie. Binnen het landschapsplan zijn geen specifieke maatregelen nodig en voorgesteld die relevant zijn voor dit Natura 2000-gebied.

Ook bevinden zich het Natuurnetwerk Nederland (NNN) en Weidevogelleefgebieden, beide beschermd in de Provinciale Ruimtelijke Verordening. De ecologische verbindingzone betreft de Schermerringvaart die onder de N243 loopt. Ook loopt ter hoogte van de Beemsterringvaart faunavoorzieningen voor “kleine” zoogdieren, zoals konijn en egel.

Karakteristieken van de Schermer, Eilandspolder en de Beemster
(Bron: leidraadlc.noord-holland.nl)

2.3 Provinciaal beleid

Structuurvisie Noord-Holland 2040

De Structuurvisie Noord-Holland 2040 is op 21 juni 2010 door Provinciale Staten van Noord-Holland vastgesteld en in werking getreden op 1 november 2010. De Structuurvisie Noord-Holland 2040 bevat het provinciaal ruimtelijk beleid. De hoofddoelstelling is het inspelen op de veranderingen die tot 2040 te verwachten zijn. In de periode tot 2040 zullen verdere globalisering en klimaatverandering grote gevolgen hebben voor Noord-Holland. Ook veranderingen en trends op nationaal en lokaal niveau hebben een grote ruimtelijke impact. Deze veranderingen leiden tot een aantal belangrijke ruimtelijke opgaven en keuzes. In de Structuurvisie worden deze ontwikkelingen en de voornaamste keuzes die de Provincie Noord-Holland zal moeten maken kort toegelicht. Ook wordt geschetst hoe de provincie er in 2040 uit ziet en op welke wijze de Provincie met deze structuurvisie zal bijdragen aan het realiseren van dit toekomstbeeld.

Met betrekking tot de infrastructuur heeft de structuurvisie als doel het regionale wegennet te behouden en te ontwikkelen. Als wegbeheerder werkt de provincie Noord-Holland aan de verbetering van het eigen wegennet. Deze werkzaamheden vinden plaats op basis van het Provinciaal Verkeers- en vervoersplan en het Provinciaal Meerjarenprogramma Infrastructuur (PMI). Het onderhavige plan maakt hier onderdeel van uit.

Leidraad landschap en cultuurhistorie

De Leidraad Landschap en Cultuurhistorie geeft aan welke kernkwaliteiten van landschap en cultuurhistorie van provinciaal belang zijn. De provincie Noord-Holland wil dat deze kwaliteiten op een zorgvuldige wijze worden meegenomen bij nieuwe ontwikkelingen waar nut en noodzaak van zijn onderbouwd. Het betreft ontwikkelingen zoals woningbouw, bedrijfsontwikkeling, natuur- en recreatieprojecten, infrastructuur etcetera. Of veranderingen wel of niet plaatsvinden is eigenlijk geen discussiepunt, het gaat om de wijze waarop, de mate waarin en de vormgeving ervan.

De provincie gebruikt deze leidraad bij de ontwikkeling van eigen ruimtelijke plannen en bij de beoordeling van de ruimtelijke kwaliteit van gemeentelijke plannen. De Adviescommissie Ruimtelijke Ontwikkeling (ARO) kan advies uitbrengen aan GS op het punt van ruimtelijke kwaliteit. De ARO bevat onafhankelijke deskundigen op, met name, de vakgebieden landschap, stedenbouw en cultuurhistorie en zal zich baseren op het provinciale beleid aangaande de identiteit van landschappen en nederzettingen. De onderhavige leidraad is het beleidsstuk waar de ARO haar adviezen op zal baseren. Dit laat uiteraard onverlet, dat er altijd sprake zal zijn van 'maatwerk' in de advisering en dat, gegeven dit beleid, de ARO-leden hun eigen deskundigheid en inzichten zullen inzetten bij de door hen uit te brengen adviezen. De ARO brengt alleen advies over projecten met 'impact'. De N243 is niet een project met een grote impact op de omgeving, en de ARO heeft op de herinrichtingvoorstellen van de N243 geen advies uitgebracht.

In de leidraad worden verschillende kernkwaliteiten van landschapstypen beschreven. Voor het landschap van de droogmakerijen waarin de N243 grotendeels ligt worden de volgende kernkwaliteiten beschreven:

Landschaps-DNA

Historische structuurlijnen:

- Het samenhangende geometrische poldersysteem van ringdijken, ringvaarten en waterlopen. De verschillende droogmakerijen hebben elk hun eigen kenmerken. De basisontginningseenheid wordt gevormd door een rechthoekige kavel met een vaste lengte- en breedtemaat, het zogenaamde polderblok. Het geheel van polderblokken rond de centrale ontginningsassen wordt poldervlak genoemd. Langs de grillige randen van de droogmakerij wordt afgeweken van de regelmatige basisverkaveling en komen andere kavelvormen
- Contrast met aangrenzende veengebieden

- De herkenbaarheid van de Stelling van Amsterdam als een grotere verbindende structuur
- Duidelijke begrenzing door ringdijk, ringsloot of oude, hoge oeverlanden
- Aangelegd watersysteem met hoofdtochten en hoofdgemaal

Cultuurhistorische objecten:

- Stolpboerderijen als identiteitsbepalende onderdelen gelegen aan het samenhangende systeem van ringdijken, ringvaarten en waterlopen
- De poldermolens met hun biotopen die deel van dit poldersysteem uitmaken
- De voormalige molenplaatsen die nog deel uitmaken van het landschap

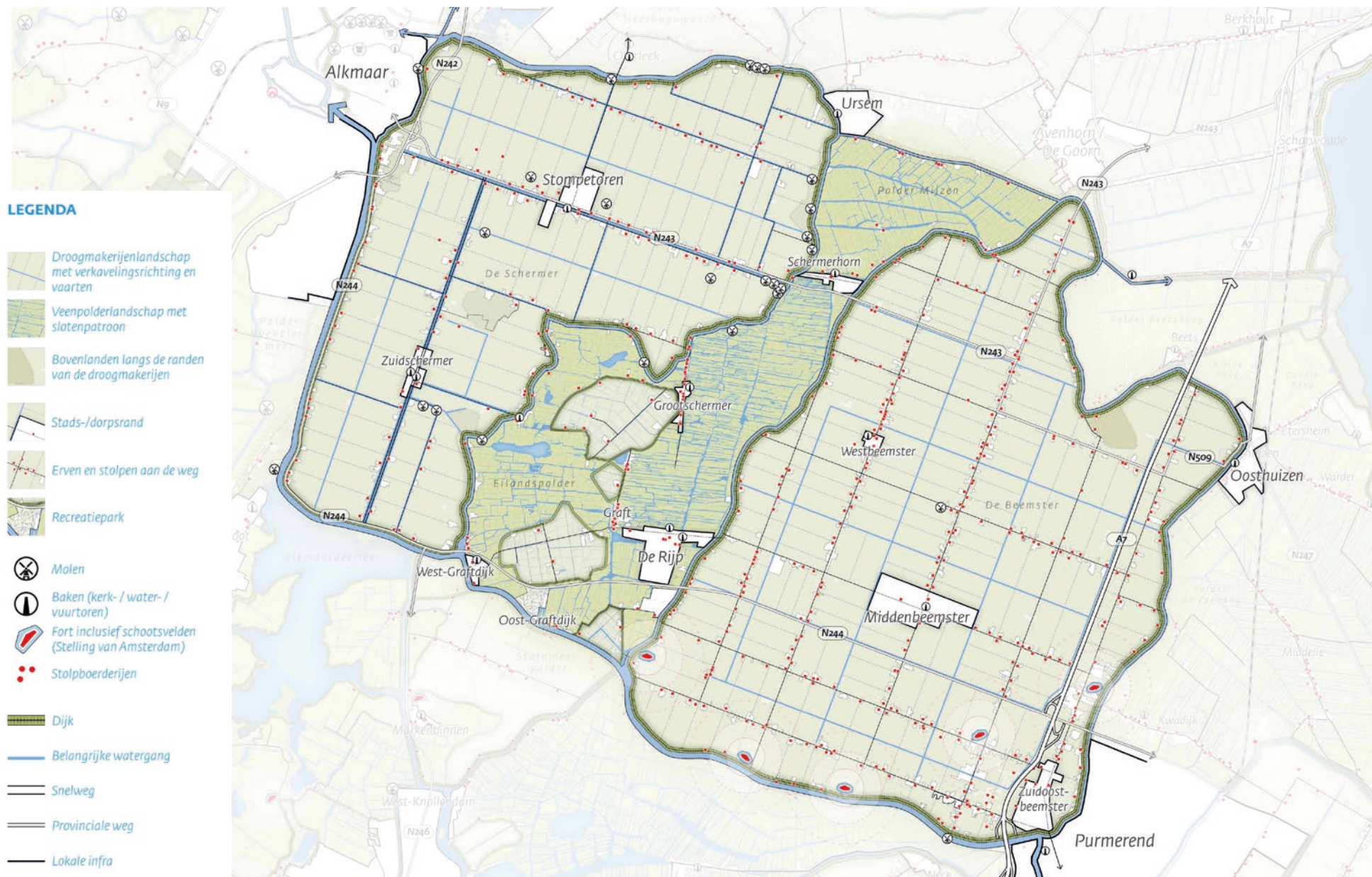
Openheid:

- Landschappen van de oude droogmakerijen (Beemster, Purmer, Schermer)
- Open en vlak landschap, grasland en water
- Mate van openheid: landschap met een open karakter en specifieke ruimtevormen

Dorps-DNA

Weg- en vaartdorpen:

- Geometrisch en planmatig van opzet
- Weg of vaart is structuurdrager
- Doorzichten vanaf de hoger gelegen ringdijk naar lager gelegen polder
- Lint: geconcentreerde bebouwingslint langs (ring)vaart
- Kruis: van oorsprong evenwichtige ontwikkeling
- Kruis: harde bebouwingsranden in contrast met het omringende landschap, woningen zijn naar buiten georiënteerd iedere polder heeft eigen kenmerkende opbouw en structuur

Overzicht van de ruimtelijke inrichting van de Schermer, Eilandspolder en de Beemster
(Bron: leidraadlc.noord-holland.nl)

Provinciale ruimtelijke verordening

De structuurvisie is uitsluitend bindend voor de provincie zelf en niet voor gemeenten en burgers. Om de provinciale belangen, die in de structuurvisie zijn gedefinieerd, door te laten werken, heeft de provincie de Provinciale Ruimtelijke Verordening Structuurvisie (PRVS) opgesteld. In deze verordening worden regels gegeven omtrent de inhoud van bestemmingsplannen over onderwerpen in zowel het landelijke als het bestaand stedelijk gebied van Noord-Holland waar een provinciaal belang mee gemoeid is. In de verordening worden algemene regels gegeven voor de Provinciale Planologische Commissie, de Adviescommissie Ruimtelijke Ontwikkeling, bedrijventerreinen en detailhandel, de mogelijkheden voor woningbouw in het landelijk gebied, de vereiste ruimtelijke kwaliteit verbonden met stedelijke en niet-stedelijke ontwikkelingen in het landelijke gebied, de Groene en Blauwe Ruimte, energie en landbouw. Het beschreven landschapsplan is in lijn met deze verordening

De regels in de PRV zijn gebaseerd op de beleidskeuzes in de provinciale structuurvisie Noord-Holland 2040. Het gaat daarbij om thema's over bebouwingscontouren, ecologische hoofdstructuur, agrarische bedrijven, kantoren, bedrijventerreinen, detailhandel, waterkeringen, etc. De volgende regels uit de PRV zijn met name van toepassing op het plangebied: Unesco werelderfgoederen

Unesco werelderfgoederen (artikel 22)

Volgens artikel 22 van de ontwerp provinciale ruimtelijke verordening dient een bestemmingsplan uitsluitend te voorzien in nieuwe functies of uitbreiding van bestaande functies in een UNESCO werelderfgoed, als deze de kernkwaliteiten en/ of universele waarden van het werelderfgoed het gebied behouden of versterken. De effecten van de verbreding van de N243 op de cultuurhistorische waarden zijn getoetst aan de provinciale ruimtelijke verordening structuurvisie. Uit een eerste toetsing is gebleken dat de verbreding van de N243 niet leiden tot grootschalige aantasting van de cultuurhistorische waarden omdat de aanpassing van de weg binnen de ruimte past die in het verleden voor de weg is gereserveerd.

Provinciaal Verkeers- en Vervoersplan

De actualisatie hiervan heet 'Actualisatie van het Provinciaal Verkeers- en vervoersplan 2007 – 2013', vastgesteld door Provinciale Staten op 1 oktober 2007. Volgend aan de trend van deregulering en decentralisatie kiest de provincie ervoor om grote lijnen uit te zetten. Maatwerk biedt de provincie bij de aanpak van verschillende mobiliteitsknelpunten. Hiertoe past zij speerpunten toe en gaat uit van gebiedsbenadering, verkeersveiligheid, leefbaarheid en duurzaamheid. De volgende speerpunten worden onderling samenhangend en elkaar versterkend ingezet:

- Anders betalen voor mobiliteit;
- Ketenmobiliteit en mobiliteitsmanagement;
- Impuls fiets;
- Hoogwaardig openbaar vervoer;
- Verkeersmanagement en ICT-ontwikkelingen;
- Goederenvervoer;
- Ruimtelijke ontwikkelingen.

Voorts hanteert de provincie het systeem van benutten, beprijzen en bouwen. Dit betekent inzet om de weggcapaciteit te vergroten, gebruik van alternatieven en optimalisatie van de verplaatsing in de keten, om te komen tot een balans in vervoersmogelijkheden. De provincie kijkt derhalve over gebiedsgrenzen en bevoegdheidsgrenzen. Bovendien legt ze koppelingen aan tussen Anders betalen voor Mobiliteit en OV-capaciteit en luchtkwaliteit en mobiliteitsmaatregelen.

2.4 Gemeentelijk beleid

De N243 loopt door drie verschillende gemeenten: Alkmaar, Beemster en Koggenland. Het tracé door Schermer en de Ierlandspolder is onderdeel van de gemeente Alkmaar, het tracé door de Beemster behoort tot de gemeente Beemster en het tracé nabij Avenhorn behoort tot de gemeente Koggenland.

Gemeente Alkmaar

In de omgevingsvisie van Alkmaar (vastgesteld 5 oktober 2017) is als een van de algemene ambities ‘verkeer’ benoemd. Binnen de ambitie wordt een goed, veilig en efficiënt verkeerssysteem als een belangrijke factor voor het bouwen aan een toekomstbestendige gemeente genoemd. Het Alkmaarse verkeerssysteem is van regionaal belang. De gerichtere ambities zijn beschreven onder stad en land. In de omgevingsvisie wordt beschreven dat stad en land ieder zijn eigen verhaal vertellen. In het landelijk gebied ligt de focus op het bieden van plek en kansen voor innovaties in de agrarische sector en het herkenbaar houden van het landschap. Als kernkwaliteit wordt onder andere de kwaliteit van het historische landschap benoemd. Het landschap van de droogmakerijen kenmerkt zich door een heldere structuur en openheid. Als trend wordt de steeds hogere waardering van de herkenbaarheid en kwaliteit van het landschap gezien. De ambities die voor het landelijk gebied en voor het landschapsplan van toepassing zijn:

- Versterken cultuurhistorische kenmerken landschap;
- Versterken identiteit en vitaliteit dorpen;

Binnen de stadambities worden er ook ambities beschreven die betrekking hebben op verkeer, bereikbaarheid en duurzaamheid. Binnen toekomstige stads- en landontwikkelingen moet er een afweging gemaakt worden tussen het ruimtegebruik voor verblijfs- en verkeersdoeleinden, en groen zal nadrukkelijker gemaakt moeten worden met als focus meer ruimte voor groen en water. Het goed afwikkelen van verkeersstromen kan op verschillende manier worden vormgegeven. De inrichting ten behoeve van verkeer wordt nadrukkelijk opgepakt vanuit een integrale afweging,

waarbij steeds de balans moet worden gezocht tussen verkeerstromen, woonkwaliteit en klimaatadaptatie. Verder zijn er ook ambities om het (elektrische) fietsverkeer te stimuleren binnen en buiten de stad.

Gemeente Beemster

In de structuurvisie Beemstermaat (vastgesteld 10 juli 2012) is de ruimtelijke identiteit van de droogmakerij benoemd en vertaald naar de ruimtelijke opgaven die nu en vooral ook in de toekomst zullen gaan spelen. De visie bestrijkt de periode 2012-2037 en vormt voor de gemeente Beemster het afwegingskader voor nieuwe ruimtelijke plannen. De Beemster is als droogmakerij en als geheel grondgebied een werelderfgoed. Volgens de structuurvisie is het van belang de veelgeroemde ruimtelijke identiteit van De Beemster concreet te benoemen en hanteerbaar te maken voor de opgaven die nu en in de toekomst spelen. Bij aanpassingen aan de N243, acht de gemeente Beemster het van belang dat dit gebeurt met respect voor het werelderfgoed.

Gemeente Koggenland

De gemeenteraad heeft het ruimtelijk beleid op 12 oktober 2009 vastgesteld in de Structuurvisie 2009 - 2020. Het ruimtelijk beleid geeft richting aan ontwikkelingen in de gemeente Koggenland.

Koggenland is primair een groene gemeente, waar de ruimtelijke opgaven samenhangen met de doorontwikkeling van de eigen kernen. Daarnaast is er ook sprake van ruimtelijke opgaven voor het landelijk gebied. Voor de gemeente Koggenland hangen de vraagstukken voor de toekomst in belangrijke mate samen met de demografische ontwikkeling van de gemeente en de mate waarin binnen de kernen kan worden voldaan aan de eisen en wensen die de veranderende bevolking stelt aan de woonomgeving.

In de gemeentelijke structuurvisie wordt de N243 niet expliciet genoemd.

3. ANALYSE

3 ANALYSE

3.1 Historische analyse

Eeuwenlang was het gebied rondom de Schermer en Beemster bedekt met een dik laag veen. In de vroege Middeleeuwen werd door bevolkingsgroei het veen ontgonnen en gebruikt als brandstof. De vervening in combinatie met een aantal grote stormvloedende zorgde ervoor dat het veenriviervtje langzamerhand uitgroeide tot een binnenzee. In de periode 1150-1250 ontstond de binnenzee in zijn grootste omvang.

In het jaar 1607 besloten een groep Amsterdamse kooplieden en stadsbestuurders het meer droog te leggen. Het zou een financieel lucratief project worden doordat de Beemster een bijdrage kon leveren aan de voedselvoorziening van het snelgroeiende Amsterdam. Er werd een hoge dijk en een ringvaart rondom het meer aangelegd. Na aanleg van de dijk en de ringvaart werd doormiddel van 43 molens begonnen met het leegpompen van de Beemster. Om het leegpompen

mogelijk te maken werden er molengangen aangelegd. De molens stonden in een rij, steeds een stapje hoger, zodat het water stapsgewijs uit het meer de ringvaart in kon worden gepompt. Na een aantal jaren pompen viel de Beemster in het jaar 1612 droog en kon men met de inrichting van de polder beginnen.

De inrichting vond plaats volgens een ordelijk en strak geometrisch patroon. De wegen, wegsloten en kavelsloten werden volgens een geometrisch patroon aangelegd. Na aanleg van de sloten en wegen werden de typische vierkante stolpboerderijen gebouwd. Door de efficiënte verkaveling waren de landbouwopbrengsten hoog en mede door de rationale verkaveling is ook in de huidige tijd de landbouw in de Beemster zeer efficiënt. Dit heeft als gevolg dat het karakter van de Beemster met zijn geometrische vormen goed bewaard is gebleven.

Door het succes van de inpoldering van de Beemster werden er ook plannen gemaakt voor de inpoldering van de Schermer. In 1633 werd er begonnen met het droogpompen van de Schermer.

Beemster en Schermer 1607 Blaeu

Beemster en Schermer 1816

De bemaling van de schermer is anders vergeleken met de Beemster en andere droogmakerijen. In de Schermer is naast een ringvaart ook een binnenboezem aangelegd bestaande uit de Zuider- en Noordervaart. Door dit systeem konden er molens in het midden van de droogmakerij staan, waardoor men kleine peilverschillen makkelijk kon opvangen. Ook bij de inrichting van de Schermer is een geometrische verkavelingspatroon toegepast alhoewel deze minder rigide was vergeleken met de Beemster. Langs de Noordervaart kwamen stolpboerderijen en er werden een aantal dorpen aangelegd zoals de Buurt (sinds de 19e eeuw Stompetoren).

Eeuwenlang veranderde er niet veel in de Schermer en de Beemster. Pas eind 19e eeuw toen het stoomgemaal werd uitgevonden, was bemaling doormiddel van molens niet meer nodig. Geleidelijk aan werd het molensysteem vervangen door gemalen en veel molens zijn in onbruik geraakt en daardoor afgebroken. Een van de plekken waar men molenbemaling het langst heeft volgehouden is in de Schermer. De reden hiervoor is dat er in het verleden regelmatige maalverboden waren. Als de vaarten een bepaald 'peil' bereikte mocht er

niet meer gemalen worden tot het water weer (bij eb) geloosd kon worden. Als dit maalverbod in werking trad, zette men een windmolen vrij simpel stil. Wanneer het maalverbod werd opgeheven kon men vrij makkelijk weer beginnen. Bij een stoommachine moest men echter de ketels op stoom houden, hetgeen extra kosten inhield, of men liet de ketels uitgaan, maar dan duurde het weer langer voor er weer druk was, en ook dat was ongewenst. Door de komst van elektrische gemalen in de jaren '30 van de 20e eeuw verdwenen ook uiteindelijk de meeste molens in de Schermer.

Na de Tweede Wereldoorlog veranderde de Beemster en de Schermer geleidelijk van uiterlijk doordat bestaande wegen werden verbreed en nieuwe wegen werden aangelegd. Als gevolg van de wegverbredingen verdwenen veel laanbomen langs de weg. In de Schermer zijn bij de Noordervaart de bomen in een eerder stadium verdwenen. De bomenrij langs de vaart verdween door de aanleg van een tramlijn eind 19e eeuw. Deze tramlijn werd gebruikt voor het vervoer van kaas naar de Kaasmarkt in Alkmaar.

Beemster en Schermer 1916

Beemster en Schermer 2016

Door de groei van bevolking zijn ook de dorpen zoals Stompetoren, Schermerhoorn en Avenhoorn gegroeid, waardoor aan de lintdorpen nieuwe woonbuurten werden gebouwd. Ook zijn de linten verder verdicht door de bouw van nieuwe woningen. Langs de Middenweg in de Beemster en de Noordervaart in de Schermer is de frequentie van doorzichten op het open landschap door de bouw van nieuwe woningen verminderd.

Ondanks de veranderingen in de 20e eeuw is een groot deel van de structuur van de Beemster en Schermer intact gebleven. Er zijn veel historische stolpboerderijen bewaard gebleven en het netwerk van sloten, vaarten en boezems is nagenoeg nog intact. Daarnaast hebben er in de droogmakerijen verhoudingsgezien weinig grootschalige ontwikkelingen plaatsgevonden. De enige uitzonderingen zijn aanleg van de N244 en de A7 en de bouw van de COO kaasfabriek. De kaasfabriek is fraai ingepast in het landschap van de Beemster.

Eilandspolder met op de achtergrond de Beemster

3.2 Analyse Landschap(structuren)

De droogmakerijen Schermer en Beemster vormen door de mens gemaakte landschappen. De droogmakerijen zijn rationeel en efficiënt ingericht. De geometrische verkavelings- en ontsluitingsstructuur en het functionele watersysteem zijn nog altijd bepalend voor het grondgebruik en de ruimtelijke ontwikkeling. Door de functionele indeling zijn de structuren tot op de dag van vandaag goed bewaard gebleven en hebben daardoor een hoge cultuurhistorische waarde. De Beemster bijvoorbeeld is ingedeeld in volkomen vierkanten en vormt een unieke structuur.

De vierkanten worden gevormd door wegen waarlangs de boerderijen werden gebouwd. De wegen werden beplant met laanbomen, waardoor ook driedimensionale 'kamers' vanuit de droogmakerij goed beleefbaar zijn. Binnen de 'vierkante' wegenstructuur werden sloten wederom in een vierkantpatroon gegraven. Het geometrische patroon van de droogmakerijen vormt een ruimtelijk contrast met de natuurlijke vorm van de hoog gelegen Beemsterringdijk en ringvaart die de oorspronkelijke oevers van het meer volgden. De Beemsterringdijk is beplant met bomen waardoor de Ringvaart extra opvalt.

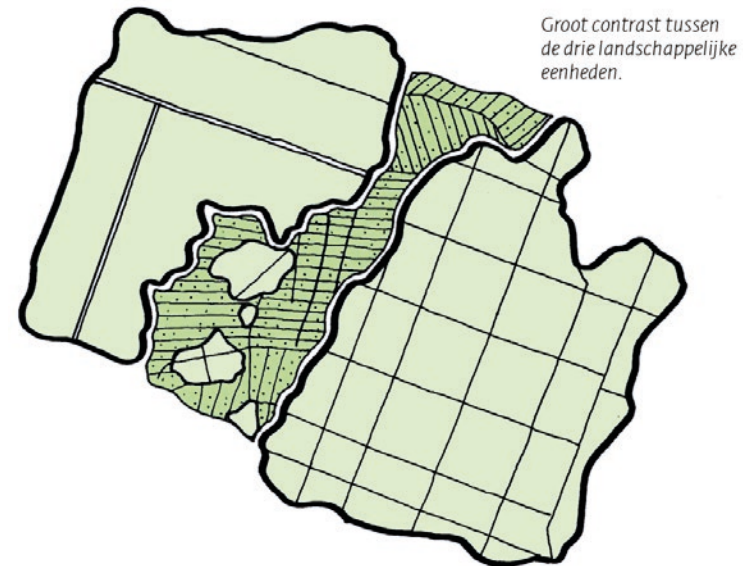
In de Beemster liggen vier dorpen: twee lintdorpen (Zuidoostbeemster en Westbeemster) en twee kruisdorpen: Midden-Beemster en Noordbeemster. De naam van de dorpstypen verwijzen naar de stedenbouwkundige structuur van de bebouwing. In de lintdorpen concentreert de bebouwing zich langs een doorgaande vaart en weg terwijl de bebouwing van de kruisdorpen zich concentreert rond een kruising van twee wegen.

Binnen de Beemster liggen vijf forten die onderdeel zijn van de Stelling van Amsterdam. Deze forten vormen een grillig contrast met de strakke geometrisch patroon van de Beemster.

De hooggelegen en beplante snelweg A7 is aangelegd langs de Oostersloot en volgt daardoor deels het raster van de polder en is als zodanig beeldbepalend.

De Schermer wordt ook gekenmerkt door een orthogonaal patroon. Opvallend zijn de vaarten die in het midden van de droogmakerij zijn aangelegd. Deze vaarten werden gebruikt voor de bemaling van de polder. Aan beide zijden van de vaarten ontstonden bebouwingslinten. In het midden van elke vaart werd een dorp gepland. Bij de Noordervaart werd het dorp de Buurt, het huidige Stompetoren aangelegd. Langs de Zuidervaart het dorp Zuiderchermer. De vaarten en de aanliggende boerenerven werden beplant met bomen, zodat er tegenwoordig twee groene linten aanwezig zijn midden in de droogmakerij. De bebouwingslinten van de (Lange) Molenweg en de Laanweg zijn ondergeschikt. De Schermerringdijk is onbeplant en aan de ringvaart zijn ook de molendriegang en vele molenplaatsen te vinden.

De Eilandspolder heeft in vergelijking met de droogmakerij een totaal andere karakter. De Eilandspolder is een veenrestant dat in de Middeleeuwen niet door afslag in de Schermer en de Beemster is verdwenen. De Eilandspolder wordt gekenmerkt door zijn natte karakter, met brede watergangen en kleine natuurlijke meertjes. De verkaveling is zeer onregelmatig. Dit als contrast met de strakke verkavelingen van de Schermer en de Beemster. De stroken land worden gebruikt als grasland en worden gekenmerkt door afwezigheid van opgaande beplanting. Hierdoor heeft de polder een zeer open en weids karakter. Veel graslandpercelen waren tot voor kort alleen bereikbaar per boot en was dus grotendeels 'vaarland'.

Contrast tussen de landschappelijke eenheden (Bron: leidraadlc.noord-holland.nl)

3.3 Beleving van de weg

Het tracé van de N243 dat wordt aangepakt doorkruist drie verschillende landschappelijke eenheden: de twee droogmakerijen Schermer en Beemster en de Eilandspolder. Vanaf Alkmaar tot aan de Schermerringvaart wordt de weg gekenmerkt doordat deze parallel langs de Noordervaart loopt. Aan beide zijden van de vaart zijn op wisselende afstand (stolp)boerderijen gesitueerd. Deze erven van de boerderijen zijn vaak omzoomd met erfbeplanting. De erfbeplanting bestaat uit bomen en laag struweel. Nabij de kern Stompeteren worden de bebouwingsdichtheid groter doordat stolpboerderijen worden afgewisseld met woonhuizen. Tussen de erven door en met name aan de noordzijde is er vanaf de weg zicht op het open landschap van de Schermer. Aan de zuidzijde is vanaf de N243 goed zicht op de Noordervaart, aangezien er geen beplanting tussen de weg en de vaart staat. Vanaf de weg is er weinig zicht op het open landschap aan de zuidzijde van de weg. Aan de meeste oostelijke zijde van de Noordervaart staat geen beplanting door de aanwezigheid van een molengang met een drietal molens. Door de afwezigheid van de beplanting is er vanaf de N243 goed zicht op de molens en vormen een belangrijk oriëntatiepunt langs de weg.

De weg ligt op korte afstand van de molens bij de Schermerringvaart. De molens vallen extra op doordat de provinciale weg hier omhoog loopt om de hoger gelegen ringvaart te kruisen.

De Schermerringvaart markeert de overgang naar een ander type landschap: het veenweidelandschap van de Eilandspolder. Vanaf de weg is het open landschap van de veenweidepolder goed waarneembaar. Opgaande beplanting langs de weg ontbreekt. Alleen direct langs de provinciale weg staat aan de noordzijde een korte bomenrij. Naast het open landschap is het veenweidelandschap ook herkenbaar vanaf de weg door de aanwezigheid van brede sloten. De sloten omringen de graspercelen, en vormen als het ware 'eilanden'. Bovendien staat het waterpeil zichtbaar hoger dan in de Schermer. De N243 passeert in de Eilandspolder

het dorp Schermerhorn. De bebouwing van Schermerhorn wordt afgeschermd door korte bomenrijen, bomengroepen en dicht struweel. Nabij het dorp passeert de weg de Beemsterringvaart die de overgang markeert van het landschap van de Eilandspolder naar het landschap van de Beemster.

Vanaf de provinciale weg is duidelijke het rechtlijnige landschap van de Beemster herkenbaar. Het agrarische landschap is geometrisch van vorm, de erven zijn rechthoekig en de wegen en sloten zijn recht. Het eerste deel van de N243, de Schermerhornweg, biedt lange zichtlijnen op het open landschap door de afwezigheid erven. De kamers zijn goed beleefbaar door de begeleidende beplanting van de wegen. Vanaf de rotonde bij de Middenweg buigt de N243 af in noordelijke richting en volgt daarbij de Middenweg. Het karakter van de weg veranderd door de aanwezigheid van (stolp)boerderijen aan weerszijde van de weg. De erven van de boerderijen zijn veelal beplant met bomenrijen en struweel. De Middenweg zelf wordt begeleid door laanbeplanting. Door de aanwezigheid van laanbomen, en beplante erven is vanaf de Middenweg minder zicht op het open omliggende landschap. Dit vormt een contrast met het deel van de N243 (Schermerhornweg) waar vanaf de weg lange zichtlijnen zijn op het open landschap. Aan het eind van de Middenweg gaat de weg omhoog en passeert het de Beemsterringdijk en de Beemsterringvaart. De dijk van de Beemster is beplant met bomen, waardoor de overgang van het landschap van de Beemster en het Koggenlang herkenbaar is.

Na het kruisen van de Beemsterringvaart passeert de weg het dorp Avenhorn en kruist de weg de Westfriese-omringdijk. De omringdijk is vanaf de N243 nauwelijks te herkennen doordat de weg ter plekke van de dijk wordt gemaskeerd door bomenrijen en struweelbeplanting. Voorbij kruising Kathoek loopt de weg parallel aan de voormalige trekvaart. Langs de westzijde van de weg is struweelbeplanting zichtbaar, die de bebouwing van Avenhorn afschermt. Langs de oostzijde ontbreekt opgaande beplanting en is er zicht op het landschap van Koggenland.

4. VISIE EN LANDSCHAPSPLAN

4 VISIE & LANDSCHAPSPLAN

Uit het beleid en de historische en landschapsanalyse van de weg en de omgeving komt naar voren dat de kernkwaliteiten worden bepaald door de historie van De Schermer, Eilandspolder, Beemster en West-Friesland. Elke polder heeft zijn eigen geschiedenis en ruimtelijke karakteristieken, die de basis vormen voor dit landschapsplan.

In dit hoofdstuk wordt eerst ingegaan op de visie. Deze sluit aan bij de Leidraad Landschap en Cultuurhistorie van de Provincie Noord Holland (dec. 2017) Vervolgens wordt dit concreet vertaald naar het landschapsplan.

4.1 Visie

De drie deelgebieden vormen een contrastrijk ensemble

Het behouden en versterken van de contrasten tussen de drie landschappelijke deelgebieden.

De drie gebieden verschillen in hoogteligging, waterhuishouding, verkaveling en grondgebruik. Des te helderder deze verschillen blijven, des te beter de ontstaansgeschiedenis afleesbaar is. Dit sluit bij ruimtelijke ontwikkelingen aan bij de landschappelijke karakteristiek van het betreffende deelgebied.

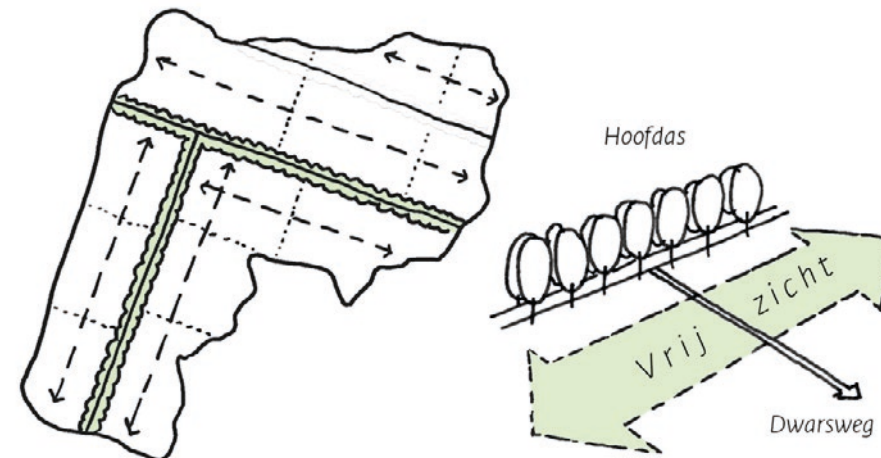
Ambitie: Het intact houden van de openheid en de ruimtebeleving van de deelgebieden. In de Schermer is sprake van een heldere hiërarchische hoofdstructuur en lange vergezichten over de tochten. De Beemster wordt gekenmerkt door een gelijkmatig vierkant poldergrid, aangezet met wegbeplanting en grootse open kamers. De Eilandspolder en polder Mijzen hebben fijnmazige onregelmatige verkavelingen en zijn open met daarin enkele verdichte linten. De ruimtelijke ontwikkelingen sluiten aan bij de specifieke beleving van openheid in het deelgebied.

Ambitie: het beleven van de landschappelijke overgangen vanaf de hoofdwegen. De ringdijken markeren de randen van de droogmakerijen en vormen landschappelijke overgangen. De ringdijk van de Schermer wordt gekenmerkt door een kronkelige vorm en is vrij van beplanting, de ringdijk van de Beemster is beplant. De ringdijken dienen als autonome, heldere randen in het landschap zichtbaar te blijven.

Schermer

Ambitie: behoud van de openheid in de richting van de tochten (vaarten). Houd het zicht over de tocht in een ruime zone vrij, beperk de lengte van opstellen zodat de vergezichten behouden blijven en houd om dezelfde reden de dwarswegen (haaks op de hoofdassen) vrij van opgaande beplanting, met uitzondering van de erven.

Ambitie: heldere bebouwingsstructuren. Bebouwing komt in de Schermer slechts voor langs de hoofdassen, de lengtewegen Lange Molenweg en Laanweg en aan de voet van de ringdijk. Bij nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen sluit aan bij de bestaande bebouwingsstructuur. Houd wegen dwars op de hoofdassen vrij van ontwikkeling.

Bovendien zijn voor de Schermer de 'watercarrés' rond de erven (een sloot rondom het erf waarop een dubbele bomerij staat) kenmerkend. Ga hier zorgvuldig mee om en pas nieuwe agrarische bebouwing in met beplanting langs de erfrand.

Ambitie: Behoud van de karakteristiek van de ringdijk van de Schermer. De ringdijk wordt gekenmerkt door een kronkelige vorm, een continu profiel, een steil talud en een brede boezem. Hij is vrij van beplanting, heeft bebouwing aan de dijksloot en meerdere molenplaatsen aan de oostzijde van de dijk.

Eilandspolder

Ambitie: behoud van de verschillende typen veenverkaveling. Behoud het patroon van waterlopen en respecteer ook bij natuurontwikkeling de verschillen in kaveltypen. Houd de randen van de kleine droogmakerijen binnen de Eilandspolder herkenbaar.

Ambitie: Beperking van verdichting in het landschap. Beperk het toepassen van (weg)beplanting buiten de kernen.

De Beemster

Ambitie: Behoud van het vierkante patroon (grid) van waterlopen, wegen en rechthoekige poldervlak. Het patroon is gevormd door klassieke en renaissance ordeningsprincipes en werkt door in de erfinrichting en plattegrond van de stolpboerderij. Door deze opzet vormt de Beemster een samenhangend geheel.

Ambitie: behoud en herstel van de beplanting van de wegen.

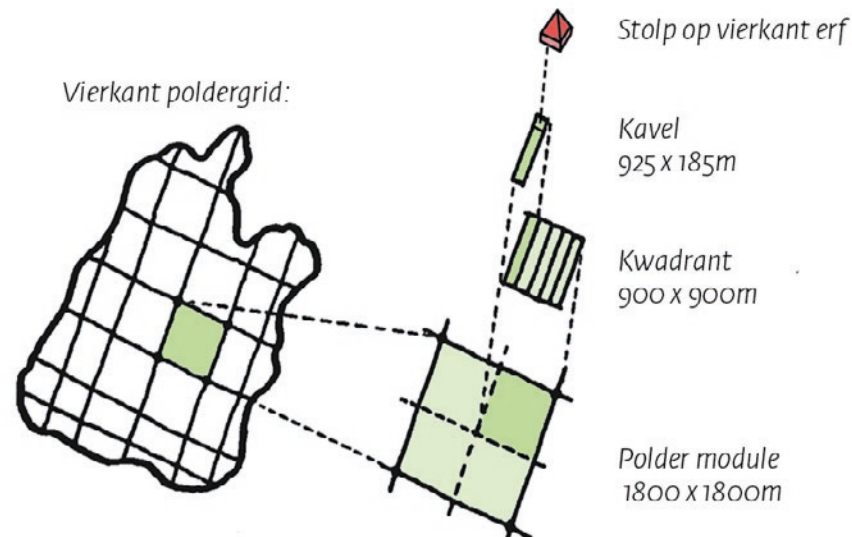
Ambitie: behoud van de gelijkwaardigheid van de polderwegen en het transparant houden van (lint)bebouwing langs de wegen. Voorkom hiërarchie in polderwegen. Richt ze steeds gelijkwaardig in, ook in verkeerstechnische zin.

Ambitie: een eenduidige verschijningsvorm van ringdijk en ringvaart. Kenmerkend zijn een grillig verloop, een steil talud, een smalle kruin, een brede boezem en bomen aan de polderzijde. De dijk manifesteert zich als autonoom element. Houd het zicht op de ringdijk vanuit de droogmakerij open, zodat deze goed zichtbaar blijft. Handhaaf de bomen op de dijk.

Ambitie: behoud openheid van de Beemster. De Beemster wordt gekenmerkt door een zeer grote openheid, onderverdeeld in open kamers van 1800 bij 1800 meter. Behoud de openheid in de kamers. Houd het zicht vanaf de wegen op het landschap in de kamers open. Houd bij lintbebouwing in het buitengebied een zichthoek van minimaal 75 graden aan. Versterk de beleving van deze omlijste polderkamers door behoud en herstel van de laanbeplanting.

Ambitie: behoud van monumentale en typerende (stolp) boerderijen en de groene erven. Het traditionele erf heeft een opzet in kwadranten, net als de Beemster zelf, en is vaak bebouwd met een stolp.

Ambitie: houd (stolp)boerderijen beeldbepalend. Bebouwing op afstand van de wegsloot creëert een royaal karakter. Handhaaf het ordeningsprincipe van een raster van vierkanten en handhaaf het onderscheid in representatief voorerf en functioneel achtererf. Beplanting van het erf is een essentieel onderdeel van het weelderige beeld. De oevers van het traditionele voorerf zijn begroeid met gras en lopen door tot aan de slootkant. Voorkom het gebruik van hoge beschoeiingen.

Opbouw van de Beemster met zijn rechtmatigheid. (Bron: leidraadlc.noord-holland.nl)

4.2 Uitgangspunten landschapsplan

De visie op de weg zet in op het behoud en het versterken van de verschillende sferen. De Beemster is volgens het historische beplantingsplan ingeplant met bomen aan beide zijden van de wegen kende de Schermer van oudsher een grotendeels onbeplant profiel. Alleen de Noorder-en Zuidervaart waren beplant. De trekvaart Hoorn Avenhorn van oudsher een eenzijdig beplant profiel. De kern van de visie is het herstellen van historische karakteristieken en het versterken van de contrasten.

Het landschapsplan is gebaseerd op de volgende uitgangspunten:

- Het profiel blijft zo smal mogelijk met inachtneming van de uitgangspunten vanuit het wegontwerp.
- De rechtlijnigheid van de weg in de Schermer en Beemster blijft zo veel als mogelijk gehandhaafd. Ter hoogte van rotondes worden de rechtlijnige beplantingsstructuren benadrukt.
- De begeleidende boomstructuren versterken de historische deelgebieden door zowel de positionering als de soortkeuze van de beplanting. Het uitgebreide onderzoek uitgevoerd door Wouter Reh, Clemens Steenbergen en Diederik Aten wat resulteert in het boek Zee van Land (2005) vormt de basis voor het landschapsplan.
- Begeleidende boomstructuren worden zo dicht als mogelijk aangeplant op de kruisingen en rotondes.
- De boomsoorten sluiten deels aan bij de historische soorten en bestaan uit variëteiten van essen en iepen die ziekterresistent zijn. Om risico's van ziektes en uitval te voorkomen wordt in een laan een mix van verschillende boomsoorten voorgesteld.
- De wegbermen worden zoveel mogelijk ingericht met gras of met grasbetonstenen, waarbij het type grasbetonsteen een subtiele referentie is aan de historie: vierkant in de Beemster en rechthoekig in de overige delen (Schermer, Eilandspolder en nabij Avenhorn).

- De vele inritten en parkeerstroken worden vervangen door een standaard inrit met bij voorkeur vierkante materialen of bestratingspatronen. Aan weerszijden van de inritten komen opstelstroken van grasbetonstenen.
- De rotondes worden in samenhang met de standaard van de provincie vormgegeven. Bij de vormgeving van de directe omgeving van de rotondes wordt de doorgaande structuur zoveel mogelijk gehandhaafd en de landschappelijke toevoegingen blijven zo ingetogen mogelijk. Bij voorkeur bestaat de inrichting van de rotondes en de directe omgeving uit (bloem en kruidenrijk) gras
- De rotondes fungeren als venster op de historie door op het zichtbare opstaande deel verwijzingen naar de historie op te nemen, bijvoorbeeld op de rotonde bij Avenhorn de tekst Westriese Omringdijk.
- In het kader van verkeersveiligheid wordt een geleiderail geplaatst tussen de weg en de watergangen. Om het landschappelijke karakter van de het gebied te versterken worden houten geleiderail toegepast. Door lage rails toe te passen blijft het zicht op het landschap behouden.

Uitsnede visiekaart Eilandspolder (Bron: provincie Noord-Holland)

Bomen

Herplant

Binnen het project van de N243 worden enkel de bomen gekapt die door de wegaanpassingen niet gehandhaafd kunnen blijven. Dit is met name ter hoogte van rotondes.

Op lange termijn worden bomen die niet vitaal genoeg zijn, op de plekken waar het landschappelijk wenselijk is, vervangen. Op plekken waar dit vanuit landschappelijk oogpunt niet wenselijk is worden geen bomen teruggeplaatst. In het geval van herplantplicht zullen bomen binnen de gemeenten geplant worden.

Over de bomen langs de Middenweg zal nog (bestuurlijke) besluitvorming plaatsvinden

Soorten

De oorspronkelijke soortkeus voor de bomen in de Schermer en Beemster bestond met name uit monoculturen van iep en es. Uniformiteit van laanbeplantingen is kwetsbaar door boomziektes zoals de iepenziekte en essentaksterfte. Door het uniforme karakter kunnen grote aantallen bomen door dezelfde ziekte of plaag aangetast worden, waardoor grote gaten in de laanbeplanting ontstaan of hele lanen in één keer verdwijnen. Het kiezen van 'monocultuur' met resistente cultivars werkt alleen op de korte termijn, omdat veroorzakers van ziektes ook evolueren. Hierom is het wenselijk en noodzakelijk monoculturen te voorkomen.

De nadruk binnen het gewenste landschapsbeeld wordt daarom niet op een uniform beeld gelegd, maar op een continu beeld. Een continu beeld van een laanbeplanting met verschillende soorten over de gehele lengte die qua beeld overeenkomsten hebben. Daarnaast kunnen van dezelfde soort bomen verschillende cultivars worden toegepast.

Voor de nieuwe situatie wordt gezocht naar een mix van resistente cultivars van iep en es (indien variëteit bekend), haagbeuk, els en linde.

4.3 Uitwerking landschapsplan per deelgebied

In deze paragraaf wordt per deelgebied kort het landschapsplan toegelicht.

Deelgebied 1: Schermer/ Noordervaart

De groenstructuur in de Schermer wordt bepaald door de erfbeplanting van de boerderijen en door de Noordervaart met de begeleidende laanbeplanting aan de zuidzijde. Tussen de erfbeplantingen van de boerderijen zijn er doorzichten op het omliggende landschap. De laanbeplanting aan de zuidzijde van de Noordervaart ligt buiten de grens van het projectgebied van de N243.

De ruimte voor de verbreding van de N243 wordt aan de zuidzijde van de weg, richting de Noordervaart, gezocht. Hierdoor is het noodzakelijk een lage beschoeiing in de Noordervaart te maken. Door het flauwe onderwatertalud kan riet blijven groeien. Voorgesteld wordt dat ter hoogte van kleine onderbrekingen de beschoeiing wordt doorgezet in verband met een eenduidig en rechtlijnig beeld. In het kader van verkeersveiligheid wordt een houten geleiderail geplaatst tussen de weg en de Vaart.

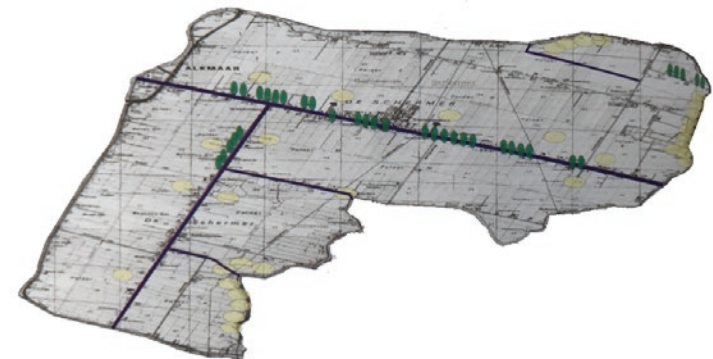
Beplantingsbeeld Schermer volgens het voorplantrecht (bron: Land van Zee)

Om de karakteristiek van de Schermer te versterken is het wenselijk om aan de noordzijde van de N243 de doorzichten op de polder en de (voormalige) poldermolens te verbeteren. Bomen en beplanting die op termijn niet vitaal genoeg zijn worden op deze plekken niet vervangen. Bomen en erfbeplanting van de de bestaande bebouwing blijven gehandhaafd. Geadviseerd wordt om de eigenaren te stimuleren om de erfbeplanting op eigen erf te versterken.

De bebouwde komgrens van Stompetoren wordt optisch versmalt en benadrukt door hagen van veldesdoorn.

De begeleidende beplanting voor het deel van de weg gelegen binnen de komgrens van Stompetoren blijft gehandhaafd of wordt teruggebracht. Deze beplantingstructuren zorgen voor visuele afscherming van de woningen.

De rotondes worden in samenhang met de standaard van de provincie vormgegeven. Waarbij de doorgaande structuur zoveel mogelijk gehandhaafd blijft en de invulling zo ingetogen mogelijk is en uit bloemrijkgras bestaat. In de kern van Stompetoren wordt de rotonde ingepast met een afschermende haag, passend bij de aangrenzende woningen en de dorpskern. Dit beperkt de zicht- en geluidshinder van het verkeer op de rotondes.

Beplantingsbeeld Schermer in 1938 (bron: Land van Zee)

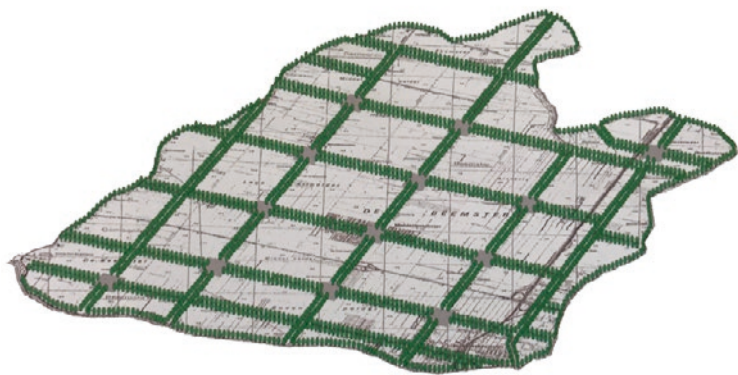
Deelgebied 2 Eilandspolder/ Provinciale weg

Eilandspolder is het voormalige eiland tussen de voormalige meren de Beemster en de Schermer. De kwaliteiten van de Eilandspolder bestaan uit het vele water en de fijnmazige verkaveling en bovenal de openheid. Op lange termijn is het wensbeeld om het wegbeeld open te maken. Bij uitval van de huidige rij populieren wordt daarom niet herplant.

Dit geldt ook voor de knotwilgen langs het fietspad.

De rotonde voor Eilandspolder/ Schermerhorn en een deel langs de N243 wordt aangeplant met een landschappelijke haag. Dit is in overleg met bewoners gebeurt om de woningen aan de Schermerringvaart af te schermen van de N243. De landschappelijke haag bestaat uit Rode Kornoelje (*Cornus sanguinea*), Eensteilige meidoorn (*Crataegus monogyna*), Sleedoorn (*Prunus spinosa*), Gelderse roos (*Viburnum opulus*) en Gele kornoelje (*Cornus mas*) en als boomvormer Zwarte els (*Alnus glutinosa*).

Ter hoogte van de Schermerringvaart en de Beemsterringvaart blijft onder de N243 een ecologische verbinding aanwezig. Langs de onderdoorgang wordt een nieuw wildraster geplaatst.

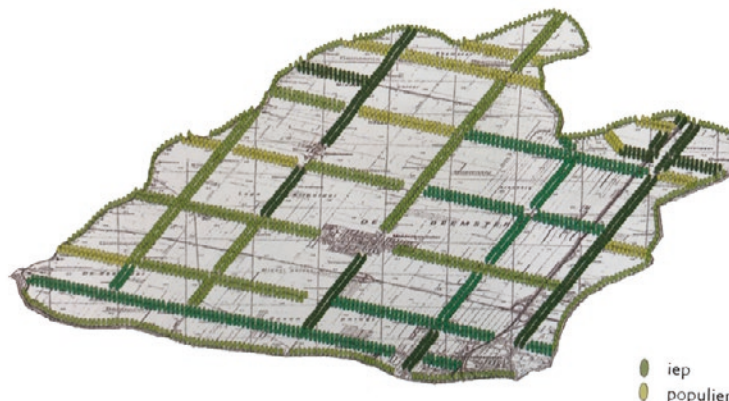
Beplantingsbeeld Beemster volgens voorplantrecht (bron: Land van Zee)

Deelgebied 3 Beemster/ Schermerhornerweg en Middenweg

De beplanting in de Beemster zoals opgenomen in het landschapsplan komt overeen met de historische ambitie van de ontwerpers van de Beemster. In de analyse van Reh e.a. (2015) is een integraal beplantingsplan opgenomen dat is ontworpen door bureau Agens. Dit beplantingsplan is: "Het eerste plan sinds 1612 dat het beplantingspatroon van de Beemster integraal tracht vast te leggen. Hiermee wordt aan een landschapsarchitectonische ambitie van meer dan drie en een halve eeuw geleden alsnog uitvoering gegeven. Het nieuwe beplantingsplan legt de nadruk op uniformiteit van de laanbeplanting over grote lengte." Er wordt gestreefd naar uniformiteit in het beeld en minder naar uniformiteit in soort. In de definitieve soortenkeuze wordt een mix aan soorten zoals eik, resistente iep en es voorgesteld.

Dit betekent:

Bij de Westerdijk bij voorkeur een enkelzijdige beplanting van o.a. iepen. De beplanting is zo ver mogelijk doorgetrokken tot de rotonde zodat deze een duidelijke entree vormt naar de Beemster. De bomen lopen mee langs de Beemsterringvaart, zodat de oorspronkelijke landschappelijke lijn wordt benadrukt.

Integraal beplantingsplan door bureau Agens (1994) (bron: Land van Zee)

Het eerste deel van de Schermerhornerweg tot aan de Jisperweg wordt beplant met een dubbele rij bomen. Bestaande essen blijven gehandhaafd. Voor de nieuwe aanplant worden bij voorkeur resistente essen aangeplant. Afgewisseld met bijvoorbeeld verschillende cultivars van els. Van het traject Jisperweg tot aan de Middenweg is de N243 gesitueerd in het midden van de Beemster. Vanuit dit deel van het tracé is er open zicht op de uitgestrektheid van de Beemster. Op termijn is vanuit het landschapsplan het uitgangspunt dat dit traject niet begeleid wordt door beplanting. Wanneer de bomen niet vitaal meer genoeg zijn, worden deze niet vervangen.

De Middenweg vormt samen met de Middensloot de basis van het klassieke ontginningsraaster van de Beemster met van oudsher een forse boombeplanting, op sommige plekken drie rijen bomen. De bestaande bomenstructuur blijft gehandhaafd en aan de oostzijde van de weg waar mogelijk aangevuld met nieuwe bomen. De bestaande bomen en nieuwe aanplant aan de oostzijde van de weg worden achter de nieuwe houten geleiderail geplant.

De tussenberm (tussen de rijbaan en het fietspad): wordt nader uitgewerkt met de gemeente Beemster. De bestaande bomen blijven in ieder geval staan.

Bij de ringdijk aan de noordzijde van de Beemster wordt de bestaande boomstructuur aangevuld.

De dwarsverbindingen op de Middenweg worden waar mogelijk dicht tot aan de kruising geplant. Voertuigen uit deze wegen moeten voorrang verlenen. Voor automobilisten uit deze dwarswegen kan de zichthoek daardoor kleiner worden.

Deelgebied 4: West-Friesland/ Koggenland

In dit deel blijft de bestaande beplanting grotendeels intact met uitzondering van de beplanting bij de rotonde. Waar kap noodzakelijk is worden in de nieuwe berm/ talud weer bomen toegevoegd.

Tussen de brug en de Boerenland Route (gekoppeld aan de Westfriesse Omringdijk), geldt aan de oostzijde van de weg dat de bomen die slecht zijn niet vervangen worden. Hierdoor ontstaat zicht op de polder Beschot en de Beemsterringvaart.

Ter hoogte van de rotonde bij Avenhorn kruist de N243 de Westfriesse Omringdijk. De rotonde fungeert als venster op de historie door op het zichtbare opstaande deel de naam van de omringdijk op te nemen. Qua stijl wordt aangesloten bij Beeldkwaliteitsplan voor de Westfriesse Omringdijk (Provincie Noord Holland 2009).

Impressie van inritten en parkeerstrook

Ter hoogte van Avenhorn aan de noordoostzijde wordt het zicht op het water versterkt door het verwijderen van onderbeplanting/opslag. Aan de noordwestzijde van de weg wordt de struweelbeplanting gehandhaafd op sommige plekken toegevoegd, zodat er een groene buffer ontstaat tussen de weg en de aangrenzende woonwijk.

Bronnen:

Reh W., C. Steenbergen en D. Aten (2005), Zee van Land, Delft

Landschapsvisie N243 Middenweg/Provincialeweg, Provincie Noord Holland

Prachtlandschap Noord-Holland! Leidraad Landschap en Cultuurhistorie, 2017

Impressie van de rotonde nabij de Westfriese-Omringdijk

4.4 Landschapsplan in deelkaarten

Op de volgende pagina's is het landschapsplan uitwerkt. Op de overzichtkaart is te zien dat het gebied voor de uitwerking is opgedeeld in 9 kaartbladen. Elk schaal 1:5000 (A3-formaat).

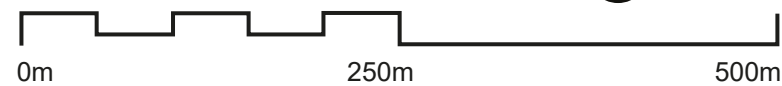
Deelkaart 1: Schermer

ARCADIS Design & Consultancy
for natural and
built assets

schaal 1:5000

formaat: A3

Legenda

Berm met grasbetontegels	Te handhaven erfbeplanting	Zichtlijn op omgeving
Voetpad	Te handhaven boom	Bestaande molen
Fietspad	Nieuwe boom	Verdwenen molen
Inrit	Boom na uitval niet vervangen	Beeldbepalende kerk
Provinciale weg	Nieuw aan te planten struweel	
	Nieuw aan te planten haag	

Deelkaart 2: Schermer

Legenda

Berm met grasbetontegels	Te handhaven erfbeplanting	Zichtlijn op omgeving
Voetpad	Te handhaven boom	Bestaande molen
Fietspad	Nieuwe boom	Verdwenen molen
Inrit	Boom na uitval niet vervangen	Beeldbepalende kerk
Provinciale weg	Nieuw aan te planten struweel	
	Nieuw aan te planten haag	

Deelkaart 3: Schermer

Legenda

Berm met grasbetontegels	Te handhaven erfbeplanting	Zichtlijn op omgeving
Voetpad	Te handhaven boom	Bestaande molen
Fietspad	Nieuwe boom	Verdwenen molen
Inrit	Boom na uitval niet vervangen	Beeldbepalende kerk
Provinciale weg	Nieuw aan te planten struweel	
	Nieuw aan te planten haag	

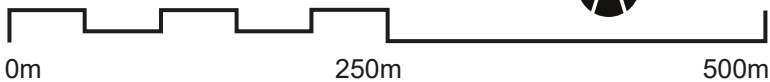
Deelkaart 4: Eilandspolder

ARCADIS Design & Consultancy
for natural and built assets

schaal 1:5000

formaat: A3

Legenda

Berm met grasbetontegels	Te handhaven erfbeplanting	Zichtlijn op omgeving
Voetpad	Te handhaven boom	Bestaande molen
Fietspad	Nieuwe boom	Verdwenen molen
Inrit	Boom na uitval niet vervangen	Beeldbepalende kerk
Provinciale weg	Nieuw aan te planten struweel	
	Nieuw aan te planten haag	

Deelkaart 5: Beemster

Over de bomen langs de Middenweg zal nog bestuurlijke besluitvorming plaatvinden. De kaart is daardoor nog in bewerking.

Legenda

Berm met grasbetontegels

Voetpad

Fietspad

Inrit

Provinciale weg

Te handhaven erfbeplanting

Te handhaven boom

Nieuwe boom

Boom na uitval niet vervangen

Nieuw aan te planten struweel

Nieuw aan te planten haag

Zichtlijn op omgeving

Bestaande molen

Verdwenen molen

Beeldbepalende kerk

ARCADIS

Design & Consultancy
for natural and
built assets

schaal 1:5000

formaat: A3

0m

250m

500m

N

ARCADIS

Deelkaart 6: Beemster

Over de bomen langs de Middenweg zal nog bestuurlijke besluitvorming plaatvinden. De kaart is daardoor nog in bewerking.

Legenda

- Berm met grasbetontegels
- Voetpad
- Fietspad
- Inrit
- Provinciale weg

- Te handhaven erfbeplanting
- Te handhaven boom
- Nieuwe boom
- Boom na uitval niet vervangen
- Nieuw aan te planten struweel
- Nieuw aan te planten haag

- Zichtlijn op omgeving
- Bestaande molen
- Verdwenen molen
- Beeldbepalende kerk

Design & Consultancy
for natural and
built assets

schaal 1:5000

formaat: A3

0m

250m

500m

N

ARCADIS

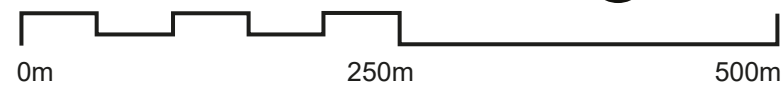
Deelkaart 7: Beemster

Over de bomen langs de Middenweg zal nog bestuurlijke besluitvorming plaatvinden. De kaart is daardoor nog in bewerking.

ARCADIS Design & Consultancy
for natural and built assets

schaal 1:5000
formaat: A3

Legenda

Berm met grasbetontegels	Te handhaven erfbeplanting	Zichtlijn op omgeving
Voetpad	Te handhaven boom	Bestaande molen
Fietspad	Nieuwe boom	Verdwenen molen
Inrit	Boom na uitval niet vervangen	Beeldbepalende kerk
Provinciale weg	Nieuw aan te planten struweel	
	Nieuw aan te planten haag	

Deelkaart 8: Beemster

Over de bomen langs de Middenweg zal nog bestuurlijke besluitvorming plaatvinden. De kaart is daardoor nog in bewerking.

handhaven en nieuwe aanplant struweel →

Middenweg

Beemsterringvaart

Westfriese omringdijk

Grosthuisen

Provinciale weg

Kathoek

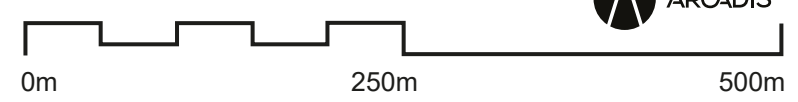
Westfriese omringdijk

Beemsterringvaart

ARCADIS Design & Consultancy for natural and built assets

schaal 1:5000

formaat: A3

Legenda

Berm met grasbetontegels	Te handhaven erfbeplanting	Zichtlijn op omgeving
Voetpad	Te handhaven boom	Bestaande molen
Fietspad	Nieuwe boom	Verdwenen molen
Inrit	Boom na uitval niet vervangen	Beeldbepalende kerk
Provinciale weg	Nieuw aan te planten struweel	
	Nieuw aan te planten haag	

Deelkaart 9: Avenhoorn

Avenhoorn

Provinciale weg

Legenda

Berm met grasbetontegels	Te handhaven erfbeplanting	Zichtlijn op omgeving
Voelpad	Te handhaven boom	Bestaande molen
Fietspad	Nieuwe boom	Verdwenen molen
Inrit	Boom na uitval niet vervangen	Beeldbepalende kerk
Provinciale weg	Nieuw aan te planten struweel	
	Nieuw aan te planten haag	

ARCADIS Design & Consultancy
for natural and built assets

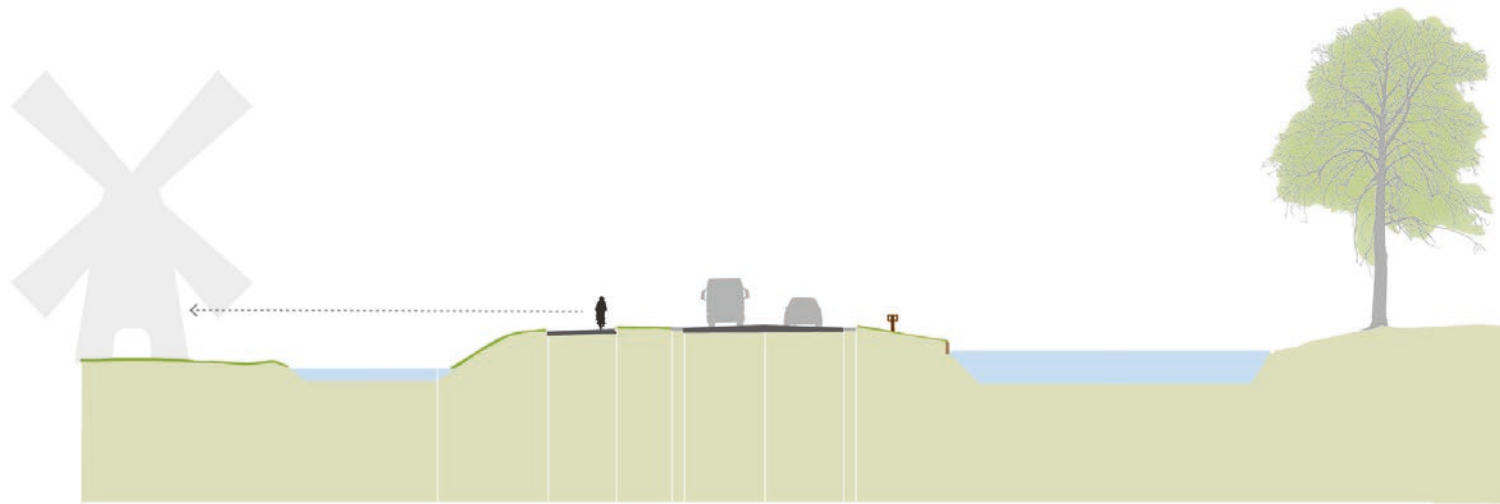
schaal 1:5000
formaat: A3

0m 250m 500m

N
ARCADIS

handhaven en nieuwe aanplant struweel →

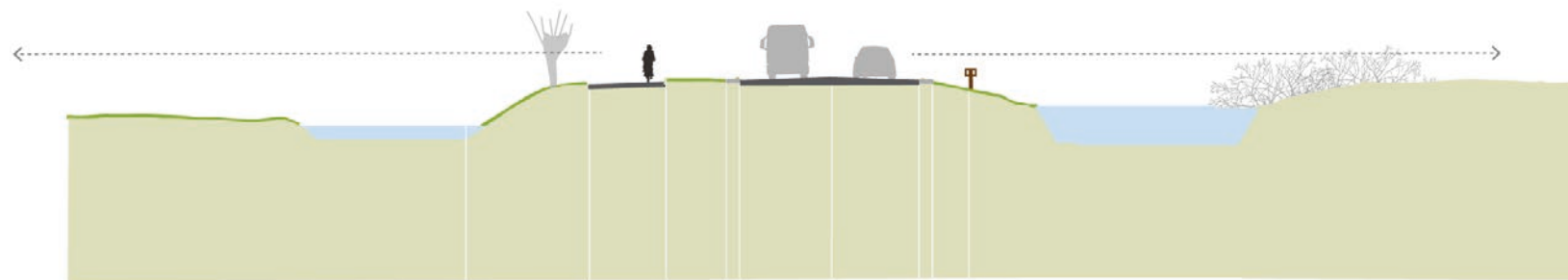
4.5 Principeprofielen landschapsplan

*principeprofiel Noordervaart met doorzichten op de (voormalige) molens
bomen die op termijn niet vitaal genoeg meer zijn, worden op plekken met doorzicht op het landschap niet herplanten.*

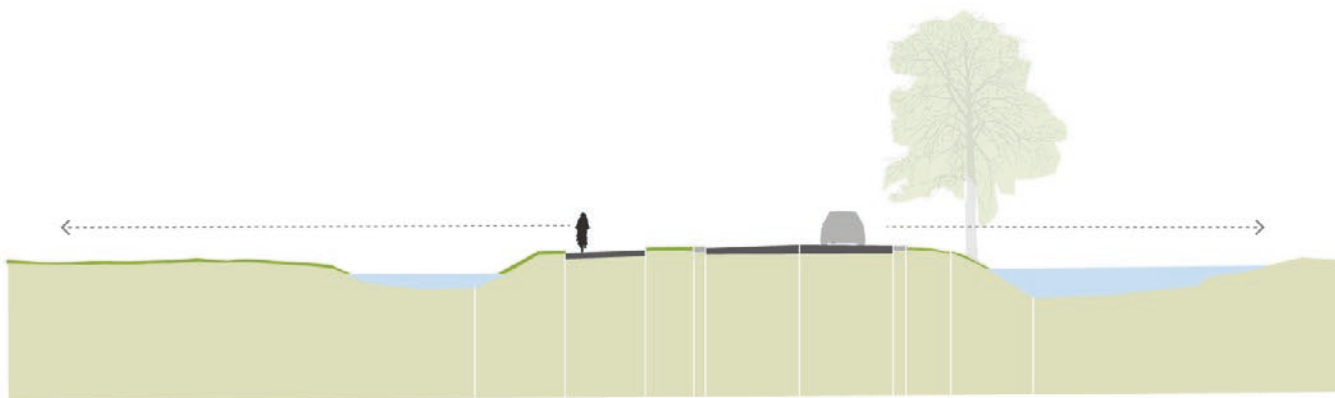
principeprofiel Noordervaart met beplante erven

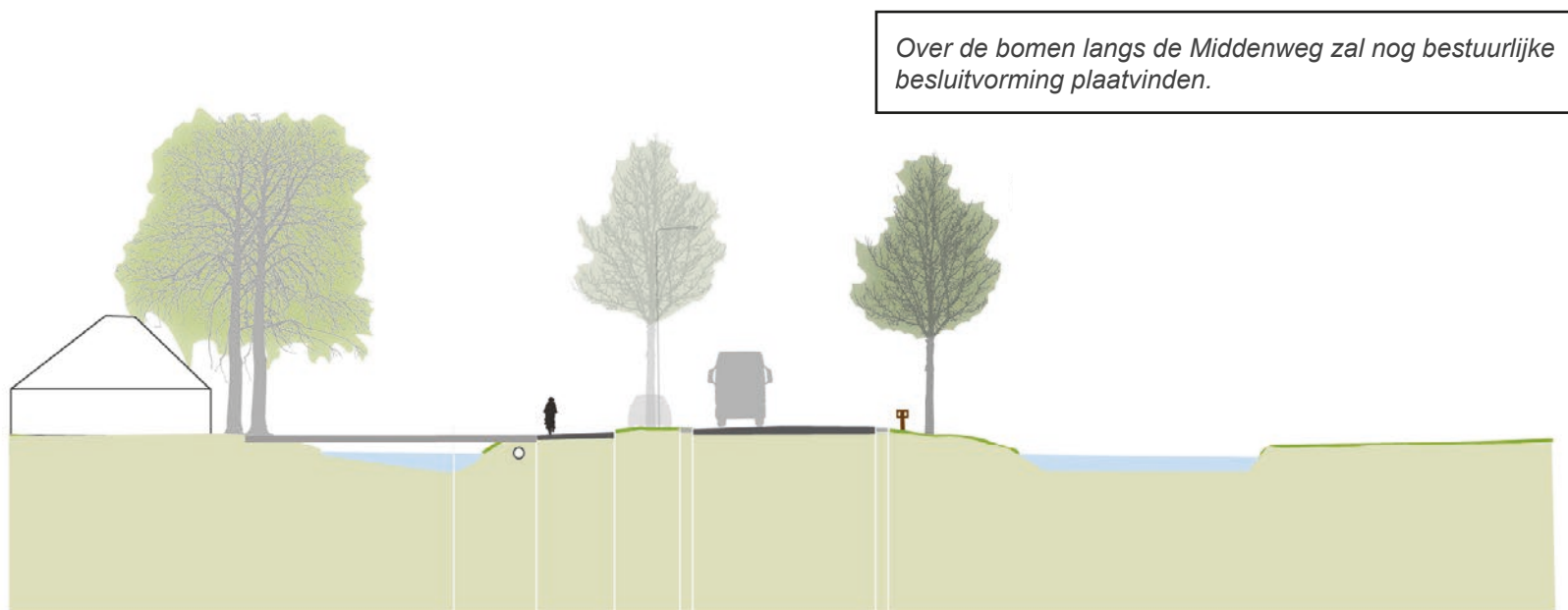
*Principeprofiel provinciale weg Eilandspolder. Zicht op de polder.
Bomen die op termijn niet vitaal genoeg meer zijn, worden niet herplanten.*

Principeprofiel Schermerhornweg. Het eerste deel beplanting handhaven en toevoegen

*Principeprofiel Schermerhornweg. Tweede deel,
Bomen die op termijn niet vitaal genoeg meer zijn, worden om zicht op de Beemster te versterken niet herplant.*

principeprofiel Middenweg . Aan de oostzijde beplanting handhaven en versterken, aan westzijde bomen die op termijn niet vitaal genoeg meer zijn, worden vanuit verkeersveiligheid niet herplant

Arcadis Nederland B.V.

Postbus 220
3800 AE Amersfoort
T. +31 (0)88 4261 144

[arcadis.com](https://www.arcadis.com)